

Amdo Dialect  
**Tibetan transcript:**

ཀུལ་ ཡུལ་ དེ་ཤོད་དང་།

ལ། དེ་དེ་མེས་ཡིན་ཅེད། ཞི་བ་བཞི་བཅུ་ཚུ་གཉིས། ཁྱི་གདོད་དུག་ཚུ་ཐམ་པའི་རྩ་ཚོགས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན་པ་ ཅི་འདྲ་ཅི་འདྲ་  
ཡིན་པ་ད་ལྟོད་སྐྱོབ་ལུ་ཡོད་ནི་ཅེད། མགོན་ལུ་ཡོད་ནི་ཅེད། དེ་རེས་ད་ལྟོད་བསུ་མ་ཡོད་ལུ་ཡོད་ནི་ཅེད། དེ་འདྲ་ཟེར་ནས་ད་  
ཅེད་འདྲིའི་བདག་པོ་ཡེས་ཁོ་ནི་ཅེད། ཅི་ཟེར་ཁྱིམ་གོ་དེ་ཤི་བོ་ལ་གོ་བདེ་བསྐྱེད་ཁོ་ནི་ཅེད། ། ཞེ་དགུ་ཟེར་རྒྱ་དེ་འདྲའི་དེད་  
ནས་འགོ་རྒྱ་ཅེད། ད་ཞག་དང་པོ་ཡ་དེ་ནས་སྐྱེག་དར་ད་ནས་ལྷོ་སྐྱེག་དར་འཛིགས་སྐྱེག་གཅིག་ཤར་རྒྱ་ཡོད། ཞག་གཉིས་  
པར་གཅིག་ཤར་རྒྱ་ཡོད། ཞག་གསུམ་པར་གཅིག་ཤར་རྒྱ་ཡོད། བཞི་པ་ལྔ་པ་དུག་པ་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་ ཞག་ཉེ་ཤིང་པར་  
དུ་དེ་སྐྱོས་ད་ན་འཛིགས་སྐྱེག་ཤར་རྒྱ་ཡོད་ནི་ཅེད། དེ་དང་པོ་ད་ཞི་བ་དག་དག་ཡིན་ནི་ཅེད་གསུངས་ཁོ་ཅེད། དེ་ཞི་བ་དག་  
དག་ལྷོ་བར་རྩེག་མ་ཤེས་ན་ རོ་མ་ཤེས་ན་པར་པར་པར་པར་ལྷོ་བར་འགྲུར་ནས་ད་ནི་དེ་བར་རྩེག་གི་ རྩ་  
ཚོ་གི་དེ་སྐྱོ་བོ་སྐྱོ་མོ་ཡིན་ནི། དེ་སྐྱོ་བོ་ཡིན་ན་ཡང་ད་དོ་ཤེས་བཞག་དུས་ཟེར་རྒྱ་དེ་དུ་མ་ཐག་དུ་གོ་ལ་འགོ་སྐྱེད། མི་ཟེར་རྒྱ་བོ་  
ལུས་པོ་ཡོད་ནི་མ་ཅེད། སེམས་མ་གཏོགས་ཡོད་ནི་མ་ཅེད། དེ་དུས་རྒྱང་ཞིག་ཡིན་ནི་ཅེད། དེ་ཅེད་ཡིན་དུས་གཞོད་འཚོ་ཡེས་  
རྒྱ་ཡོད་ནི་མ་ཅེད་ཟེར་ཅེད། ད་རང་གི་གཞོད་འཚོ་ཡེས་རྒྱ་ཡོད་པའི་གནང་བ་སྐྱེས་ནས་སྐྱེག་ནས་བྱོས་ནས་ དེ་དེ་འདྲའི་དོ་  
མི་ཤེས་ཡེས་དེ་དེ་འདྲ་ཅེད་འགྲོ་ནི་ཅེད་གསུང་གི། དེ་དེ་མེས་འདྲ་འདྲ་ཡིན་ནི་ཅེད། ཞག་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུའི་ཟེར་རྒྱ་བོ་དེ་  
རེས་དེད་ནས་འགོ་དགོས་ནི་ཅེད། དེ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་བོ་དེད་དུས་དེ་སྐྱོ་ད་ན་ ད་ ལྷ་མ་ ད་ ལྷ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཁ་ཅེས།  
ད་སེར་མོ་ལྷ་འདྲ་ཞིག་གི་དེད་ཁ་ཅེས་ད་གཅིག་སྐྱེ་མ་ཅེད། གཅིག་མཚོད་དཔོན་ཅེད། གཅིག་དེ་ཅེད་ད་དུ་མཚོད་ཅེད།  
དུ་མཚོད་ཟེར་རྒྱ་བོ་འདོན་པའི་སྐྱད་མགོ་སྐྱད་ཡོད་ནི་བོར་དུ་མཚོད་ཟེར་ཅེད། མཚོད་དཔོན་མཚོད་དཔོན་ཅེད། མཚོད་  
པ་བཅའ་རྒྱ་ ཡར་ལ་འཕེན་རྒྱ་མར་ལ་བྱིན་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ན་ བཅའ་དགོས་ན། གཅིག་སྐྱེ་མ་ཅེད། དེ་འགྲོས་ད་ན་ཤི་བོ་ཡ་  
དེ་སྐྱོས་ད་ན་བཀུག་མི་ཐུབ་བསྐྱེས་ནས་འཁྲུག་པ་རྒྱག་བདག་དང་དེ་མེས་ཅེད། དེ་རེས་དེ་གསུམ་གི་མ་རྩ་ཡེས་ དེས་སྐྱོས་གི་  
དེ་གསུམ་མེད་ན་འདོན་ཚེས་ཉེན་ནི་མ་ཅེད། དེའི་དེ་གསུམ་གྱི་མ་རྩ་ཡེས་ནས་དེས་ཐོག་ད་གྲ་བ་ཚེ་ཚོད་ཡོད་ན་ ད་མཉམ་  
དུ་ཡོ་གོ་སྐྱེ་བདག་ འདྲ། ད་མཉམ་བར་ཡ་འདོན་པ་མཉམ་བར་ཡ་གསུང་དེ་རེས་ཡེས་ནི་ཅེད་མོད། མདའ་རི་དྲིལ་བུ་ཡེས་དེ་  
རེས་ཡེས། མདའ་རི་དྲིལ་བུ་ཡེས་ དེ་མི་ཡེས་ནི་ཅེད། དེ་ལ་ལ་ཞིག་གི་དེ་མེས་མི་ཡེས་ནས་དེ་བདག་པོ་ ད་སྐྱེན་ལྷ་འདྲ་  
ཀུན་འགྲིགས་འདྲ་དེ་མེས་ཅིག་ཞིག་ཡིན་ན་འདྲ་མི་འདྲ་ཡི་ད་ཚོས་ག་གསུང། ད་དེ་རེས་ཡེས་མ་ཤི་བོ་ཡ་ད་ ཀའ་ཡ་ཚོས་  
ཡེས་བདག་ཡང་ཡོད་ཅེད། དེ་ལ་ལ་ཞིག་གི་དེ་མེས་མི་སྐྱོར་ན་སེར་མོ་དོག་རེ་གཉིས་རེ་གི་ཐར་མདོ་འདྲ་ ཐར་མདོ་འདོན་  
ན་ ཡང་མིན་ན་ཐར་མདོ་འདྲ་ རྩོད་གཅོད་འདྲ་ ཞེ་ཞེས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཤི་ཤི་བོར་རྩོད་གཅོད་འདོན་དགོས་ནི་ཅེད། དེ་སྐྱོས་ད་  
ན་ད་མི་ཚེ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཤི་ན་ཐར་མདོ་དང་རྩོད་གཅོས་དང་དེ་མེས་ད་ནི་སྐྱོང་བཤགས་འདྲ་དེ་མེས་འདོན་ན་ ཞག་བཞི་  
བཅུ་ཞེ་དགུའི་ཚོ་ལ་དེ་འདྲའི་འདོན་པ་འདོན་ནས་འདུག་འདུག་བདག་ དེ་མེས་ཉམ་རྒྱུ་མི་རྩོད་ན་ རྒྱའི་མི་རྩོད་ན། དེ་མེས་  
སེར་མོ་ཡག་པོ་ཞིག་གི་ བ་འདེ་དོག་གཅིག་འདྲ་དོག་མ་གཉིས་འདྲ་དེ་རེས་བཞག་བདག་ཡང་ཡོད་ཅེད། ད་ཅི་གང་ལྟར་མ་  
ལྟར་ཞག་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུའི་ཚོ་དེ་སྐྱེག་དང་འཛིགས་སྐྱེག་ཡོད་ཟེར་ཁོ་ནི་ཅེད། ད་བདུན་གཅིག་ བདུན་གཉིས་ བདུན་  
གསུམ་ཉེན་ན་ ད་གསུམ་གི་ཚོ་ཚོད་ལ་ད་པར་ཚེར་མི་དེའི་ད་ལུས་བསྐྱེན་ཞིག་ད་ཡར་མཐོ་རེས་འགོ་ན་ མར་དན་སོང་འགོ་  
ན་ བར་གི་དེ་སྐྱོས་ད་ན་རེགས་དུག་གནས་གང་ལ་འགོ་ན་ད་མི་ལུས་ཐོབ་ན་ཅི་ཐོབ་ན་དེའི་ཚོ་ཚོད་ལ་དེ་ཉི་མ་ཞག་བདུན་

གསུམ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གི་རང་ལག་དེར་གཅིག་དེ་ཡར་ཐག་མར་ཐག་ཚོད་ཡེས་ལྷུར་གི་ལྷས་བསྟན་དེ་རྒྱང་འགོ་ཟེར་ཁོ་ནི་རེད།  
 ཨ་དང་པོ་ཞིག་ཡིན་ན་ཤི་མ་ཐག་དུ་དེ་ཕྱི་དེ་ན་གཅིག་ཞིང་ཁམས་ལ་བྱུང་འགོ་བདག་ ཤི་མ་ཐག་དུ་སྐྱེ་མོ་གི་སྐྱེ་ག་  
 མན་ཡིན་ན་ཤི་མ་ཐག་དུ་སྐྱེ་ལ་བ་སྐྱུང་འགོ་ནི་ ལ་དེའི་ཚོས་དང་དེ་ཚོ་ཉོན་ལོང་མེད་ནས་དེ་མེས་བྱུང་འགོ་བདག་ཡང་ཡོད་  
 རེད། གསུང་གི། དེ་དེ་མེས་རེད། དེ་མེན་ནས་དེ་ཕྱི་དེ་ནི་འབྲང་ལམ་འབྲང་རྒྱུགས་ཡིན་ན་དེ་བདུན་གཅིག་རེས་ཚམ་  
 ཞིག་དེ་བདུན་འཚོས་དེ་ཞག་མ་ཆ་རེ་གི་དེ་ བདུན་རེ་རེ་གཉིས་རེ་དེ་མེས་གི་དེ་ལས་བསྟན་དེ་འདྲ་རེགས་འགོ་ནི་ ག་ཞིག་  
 དེ་རེས་དེ་ནི་ལས་རྒྱང་འགོ་བདག་པར་ཆེར་དེ་མེས་ཡིན་ཁོ་གི། དེ་མེས་... དེ་ཨ་འ་ཞིག་འགོར་སོང་ན་ཞག་བཞི་བཅུ་ཞེ་  
 དགའི་ཉན་ཚོད་ལ་འདུག་ས་ཉེན་ནི་མ་རེད། ལྷག་གི་འདུག་རྒྱ་ཡོད་ནི་མ་རེད། དེའི་ཐོག་གི་འདུག་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་ནི་མ་  
 རེད། ད་དེའི་གྱི་ལི་གྱི་འཁོར་ཡེས་ནས་ཤེས་དེ་འདུག་དགོས་རེད་མོ། གང་ལ་ཡིན་ན་ཡར་འགོ་མར་འགོ་ཡེས་ནས་ ད་དེ་  
 མེས་འདུག་རེད་མོ། རྒྱང་གི་ལྷུང་ནི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནི་རེད་མོ། རྒྱང་འདྲ་ཞིག་རེད་མོད། འདུག་རྒྱ་ཡོད་ནི་མ་རེད། ལྷུང་ཅི་  
 ཞིག་ཡིན་ན་ ཡར་མཐོ་རེས་འགོ་རྒྱ་ཡིན་ན་ མར་ངན་སོང་འདྲེ་ལ་སྐྱེས་རྒྱ་ཡིན་ན་སྐྱེས་འགོ་ནི་ ལྷ་སྐྱེས་འགོ་ན་འདྲེ་སྐྱེས་  
 འགོ་ན་ དེ་འདྲེ་སྐྱེ་འགོ་ནི་རེད། ཞག་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགའི་ཉན་ཚོད་གི་ཤི་བེ་དེ་དེའི་སྐོར་ན་ཡོད་ནི་མ་རེད། ཨོ་ཡ་དེ་མེས་  
 རེད། འདྲེ་འདྲར་སྐྱེས་བཞག་ན་དེ་ཚོས་འདྲེ་འདྲར་སྐྱེས་ནས་བསྟན་ཡོད་རེད་མ་གཏོགས་གྲུར་བ་ དེ་བེས་ཡོད་བདག་ཞིག་  
 ཡིན་ནི་མ་རེད། དེ་དེ་མེས་ཡིན་ནི་རེད། དེ་རེས་ཡིན་ནི་རེད་གསུང་རེད་ད། དེ་མེས་ཡིན་དུས་ཞག་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགའི་བོ་དེ་  
 འདོན་ཚར་དུས་ དེ་འདོན་ཚར་དུས་གཡང་འདྲ་འདྲ་དགུང་ཞག་ལྷ་མར་བྱུང་དྲ། མཚོད་མ་འདུག་དགོས་ནི་རེད། ལྷུང་  
 ལྷངས་དགོས་ནི་རེད། གནས་འདྲེན་ཟེར་རྒྱ་བོ་འདོན་དགོས་ནི་རེད། ཨོ་དེའི་མཚོད་མེ་ཆེ་ཚད་དགོས་རེད། ཚོ་འབར་མང་པོ་  
 རྒྱོན་རྒྱ་ཡོད་ན་དགོས་རེད། ཨོ་དེ་ ཉི་མ་རེར་ལྷུང་གཉིས་གསུང་རེ་སྟོང་དགོས་རེད། ད་དབེ་བཞག་ན་དེ་རེས་ཡེས་སྐྱུང་  
 ལྷངས་ཡས་དེ་མེས་ཡེས་རྒྱ་བོ་ཅི་རེད་ཟེར་ན་དེ་ཨོ་ཆ་ལ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་མི་ཆ་ལ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་ཟེ་མ་ལས་ ང་ཐོག་ང་  
 ཐོག་གི་ཟེ་མ་བྱིན་པའི་ལ་མ་འདྲ་བོ་དེ་མེས་ཡིན་ནི་རེད་དེ་ནས་ དྲི་སྐྱུང་རྒྱ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཟས་ཟ་རྒྱའི་དབང་ཆ་ཡོད་ནི་མ་  
 རེད། དེ་ཅི་རེད་ཟེར་ན་རོ་ཡོད་རེད། ལྷས་བོ་དེ་དས་བཅས་ཡོད་ནི་མ་རེད། རྒྱང་འདྲ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རེད། དྲིའི་བརྒྱུག་ནི་ཞིག་  
 དང་དེ་རེས་སྐྱ་མ་མཚར་བའི་མངོས་ན་དེའི་བརྒྱུག་རྒྱ་དེའི་ཞིམ་རྒྱ་པན་ཐོག་རྒྱམ་མ་དེ་མེས་ཡོད་ནི་རེད། ཡོད་ཞིམ་རེད། དེ་  
 དེ་མེས་ཡིན་ནི་རེད། དེ་སྐྱུང་འདྲ་དེ་མེས་སྟོང་དགོས་རེད།

**English translation:**

A: Keep talking.

B: It's like that, the nature of the forty-two peaceful deities and the sixty wrathful deities will be introduced to the dead. The dead will be told that the deities save you, protect you, and welcome you. That's how the forty-nine day chant is done. It is said for the first night that the dead will experience one kind of fear, the second night they will face another kind of fear, the third night they will face another fear, and then four, five, six... The dead will experience all kinds of fear up until the twelfth night. All the deities will first appear in their peaceful face; however, if you cannot recognize them, then slowly they will turn into wrathful face and look very fearful. However, if you recognize them even in their wrathful face, then they will be liberated immediately. The dead then does not have a physical body, only a soul like a wind, so you cannot be harmed. However, the dead usually assume that you have a physical body that can be harmed and you tend to be scared and try to escape. That's how we do forty-nine day chant. When we have the forty-nine day chant, for instance, we have five monks, one has to be the lama, one has to be the master of the offering, and one has to be the lead chanter. Lead chanter is

someone who first led the chant. Master of offering is someone who makes the offering and the lama will be in charge of guiding the dead. They are the major three more important people for the forty-nine day chant, without the three major people, the ceremony cannot proceed. The rest of the monks, regardless of how many you have, will be doing chanting. The monks will be holding the thunder bolt and other religious chanting tools. Some people will also chant the mantra of the medicine Buddha, mantra of ever present and other mantras for the dead. There are poor families, who are not capable of preparing those, in that case, the families will invite one or two monks to the family and chant *thar mdo*<sup>1</sup>. If a child has died, the family has to chant *rdor gcod*. *Thar mdo* and *stongs pyans* is necessary whether a child or an adult has died. Families who are financially weak will invite a few monks to chant a few of the mantras for forty-nine days. Anyhow, the dead will experience fear for forty-nine days. The first, second week and after the third week, the destination of the dead is almost settled, whether he or she will be born in Nirvanas, born in any of the six realms<sup>2</sup> or born again as a human. Within 21 days, which is 3 times 7, the person usually will be born in his/her world of destination. Individuals with enormous merits may be born in Nirvana right after death, while individuals with great sin may be born in the hell realm right after death and won't even have the chance to listen to chants and teachings as told. It's like that. For those who fall in the average category, it will take them a week, two weeks, three weeks or so to be born somewhere. It never takes longer than 49 days, the dead is no longer allowed and have the right to be wondering around. The spirit of the dead usually wonders around, like getting blown around by wind. Within 49 days, he has to be born somewhere, either Nirvanas or one of the six realms. The spirit of the dead won't be around after 49 days unless he/she is born as a ghost. The funeral ceremony is complete after 49 days of chant, during those days, you will offer butter lamp<sup>3</sup>, burn *tsampa*<sup>4</sup> and recite *gnas 'dren*. People offer as much butter lamp as they can, and *tsampa* burning is offered twice at least daily. The meaning of burning *tsampa* is that... for instance, we humans have to eat... burning *tsampa* is the same as giving meals to the dead, however the dead are only able to smell the food, but not eat. The dead is only a spirit and does not have a body that takes in food, like a wind. If the *tsampa* burning is blessed and done by a great lama, the dead will feel full and satisfied with the taste of the *tsampa* burning. This is helpful for the dead. Like that, people burn *tsampa*.

**About CultureTalk:** CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people

---

<sup>1</sup> the mantra of liberation

<sup>2</sup> Six realms: 1) Asura-gati, the Realm of Asura (Titans). 2) Preta-gati, the Realm of Hungry Ghosts. 3) Naraka-gati, the Hell Realm. 4) Tiriyagyonigati, the Animal Realm. 5) Manusyagati, the Human Realm. 6) Devagati, the Realm of Devas (Gods) and Heavenly Beings.

<sup>3</sup> Butter lamps are a conspicuous feature of Tibetan Buddhist temples and monasteries throughout the Himalayas. The lamps traditionally burn clarified yak butter, but now often use vegetable oil or vanaspati ghee.  
[http://en.wikipedia.org/wiki/Butter\\_lamp](http://en.wikipedia.org/wiki/Butter_lamp)

<sup>4</sup> Roasted barley flour

talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated